

Елизавета Касьян

(16 р., КЗ «Южненська Авторська М. А. Гузика експериментальна спеціалізована ЗОШ – комплекс І-ІІІ ст.»,
м. Южне, Одеська обл.)

(скорочено)

Борітеся – поборете, Вам Бог помагає!

Т. Г. Шевченко

2025 рік. Зима. Вечір. Я гортаю свій старий фотоальбом. Уважно придивляюся до обличч батьків, брата та друзів, намагаючись відчутти найтонші відтінки настрою. Очі вихоплюють з купи світлин фотокартку, зроблену на Майдані восени 2013 року. Щасливі обличчя, усмішки, сповнені тепла, та очі, осяяні радіощами. Дванадцять років тому. За крок до зими, що змінила все.

Мої спогади линуть у минуле...

Мені шістнадцять. Разом із друзями я стою на Майдані Незалежності. Навколо молодь, яка прагне кращого майбутнього, та ті, які прийшли у пошуках нових друзів і цікавих бесід. Студенти розважаються, на площі сміх та пісні. Тут усі, хто відгукнувся на заклик у соціальних мережах. Розливають чай та каву з термосів, діляться солодощами. Йдуть гарячі диспути. Кожен вільно висловлює власні ідеї, обмірковує думки інших. Усі охоплені духом єдності. Над натовпом людей у повітрі, здається, літає дух змін. Він додає сміливості суперечкам, гучності сміху та співам. «Нехай звуки під небо летять!» – настрої натовпу. Я відчуваю себе часточкою чогось більшого, могутнього. Захоплена загальним легким настроєм, що кружить голову, я голосно співаю разом з усіма. Мене затуляє в танок дівчина із дзвінким сміхом. В її волоссі заблукали сонячні промені, що бавляться заплетеною синьо-жовтою стрічкою. Тисячі посмішок зігривають повітря й моє серце. Мені так приємно та легко! Я відчуваю себе пташкою, співуючою та спроможною літати, серед таких самих птахів.

Раптово сміх обривається. Я завмираю. З усіх боків поштовхи. Мене кидає зі сторони в сторону. Я відчуваю паніку, що охоплює мене. Чути крики десь з іншого кінця площі, від вулиці Банкової. Я випускаю стакан на землю, розплескується чай. Очима шукаю друзів, але бачу лише чоловіків із кийками та суворими обличчями. Незнайома жінка схопила мене за руку та тягне у протилежному напрямку: «Дівчино, поспішай!». Тисячі голосів розривають повітря. Страшенна тиснява, люди тікають від «охоронців правопорядку». Я чую галас, скрики болю та ридання. Навколо мене люди падають на землю. Вони вже не підіймаються під тиском натовпу та силою ударів. Мені страшно, хочеться заплющити очі. Я бачу кров та обличчя, сповнені жаху й розпачу. Намагаючись бігти якомога швидше, я насилу переставляю ноги.

Раптово помічаю ту синьо-жовту стрічку, заплямовану брудом та краплинами крові. Її безжально втоптують в землю чоботи правоохоронців. Я бачу під цими чобітьми замість стрічки дух незалежності.

Силу розлюченого, обуреного народу важко передати та уявити. Треба лише відчутти її в собі. На Майдані будують барикади та зводять наметове містечко. Я розливаю чай на польовій кухні. По телефону пояснюю матусі, що не можу повернутися додому. Не зараз. Дорослі гніваються, дивуються: «Чому ти тут, дитино?». Їм не зрозуміти, що моє місце – саме тут. Патріотизм, любов до Батьківщини не мають вікових обмежень. Я відчуваю це своїм серцем. Саме тому я тут.

Коли почуття довго стримувати, то наприкінці станеться величезний вибух. Таким вибухом людського гніву, опором несправедливості став Майдан із мільйоном людей та атмосферою дому. Це наче уособлення Запорізької Січі, народної держави. Бути тут – це не героїзм, це норма. Нові люди прибувають щодня з усіх куточків країни.

Народ висловлює своє небажання терпіти знущання. На Майдані проводяться концерти, виступають відомі люди. Україна ніби прокинулася після довгого сну. Зі сцени звучать безсмертні рядки Кобзаря:

Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине...
От де, люде, наша слава,
Слава України!

Та задумайтесь: люди переховуються взимку в наметах, на площі, обороняючи кордони від правоохоронців. Інколи лише надія підтримує сили.

Але справжнім жахом стали перші смерті. Течія подій прискорюється, перетворюючись на повінь. Вона зносить усе на своєму шляху, не шкодуючи ані хвилини.

Вона руйнує людське життя, калічить та залишає саму гіркоту втрати та солоні сльози. Коктейлі Молотова, каски та бронжилети – буденність. Чорний дим стоїть навколо. Дихати важко, та не лише через брудне повітря... Багато постраждалих, і я перетворююся на медсестру. Не вистачає рук, щоб перев'язувати поранених та закривати очі загиблим. «Мамо, не хвилюйся, я в безпеці», – запевняю по телефону матусю. Скрізь вогонь і кров. Посміхаюся до поранених, коли всередині все стискається од жаху. Події спалахами відбиваються в пам'яті. Старенькі дідусі, сповнені войовничого духу, кидають пляшки із вибухівкою. Хлопець цілує дівчину з пов'язкою медсестри: «Не хвилюйся, люба». За годину вона, ридаючи, витягує скалки із величезної рани на його спині. Ряд тіл, накритих рядном. З самого краю – парубок мого віку. Разом із ним телефонували додому, заспокоювали рідних. Тепер дзвоню я: «Він не повернеться. Ваш син – герой». Тремтить голос, а на тому кінці вголос плаче людина, втричі старша за мене. Пов'язую синьо-жовту стрічку, копію власної, йому на руку. Пошепки звертаюся до нього: «Я обіцяю зробити все, аби ця смерть не була марною».

Ця зима така холодна. Холодна, як серця тих, хто дозволив існувати цьому жаху: свавіллю, смерті, болю, дозволив плакати тим, хто втратив найдорожчих. Але серед цього пекла на землі народилося найкраще: чисте й сильне почуття до близьких й коханих, до рідної землі – до України. Згадую слова Івана Франка:

Сила родиться й завзяття –
Не ридать, а добувати
Хоч синам, як не собі,
Кращу долю в боротьбі.

Розвиток подій – наче криваві гойдалки. Кожен день – нові кровоточиві урази в серцях тисяч матерів, батьків, дітей та дружин. Диктаторські закони й розстріли. Перемоги й поразки. Відлиги та заморозки. Здобутки та втрати. Душі справжніх героїв згорають зі страшенною швидкістю. Займаються, як сірники у вогні... Вогні власної жертвності... Вогні підступного зрадництва влади.

Кричить від болю душа, а на думці рядки із Шевченкового «Послання»:

Схаменіться! Будьте люди,
Бо лихо вам буде.
Розкуються незабаром
Заковані люде...

Ця зима тягнулась довше, ніж хотілося б кожному з нас. Нескінченний пекельний вогонь та нещадний холод. Наприкінці – повалення режиму та довгоочікувана, здається, перемога. Але вона не приносить радості. Перемога зажадала чимало страждань. Чи вона була варта цих втрат? Ціну, що сплачено за неї, я пам'ятатиму вічність, залишиться тягарем на серці назавжди.

Лихо не ходить наодинці. Душі Небесної Сотні ще не знайшли винагороди за відчайдушний героїзм та самовідданість, а з Криму вже линуть нові смутні новини. Яке незвичне у толерантному сучасному суспільстві слово – «інтервенція»! Засмаглу від вогню душу важко вразити. Але події в Криму запалили мою з новою силою. Безперестанне почуття розгубленості та подорожі наосліп. Нестача інформації, переховування та підтасовка фактів. Гірше за все – почуття зради. Війська країни-сусіда у моєму домі. Чоботи іноземних військових поганяють землю моєї країни, ту землю, що чорна од пролітої крові мого народу.

